ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ - ਸਬਦ ੩੪
ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੌ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ॥
ਜਪੁ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੭

ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੌ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ॥
ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੇੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ॥
ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ
ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ॥
ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ॥੩੨॥

ਸਾਰ: ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਇੱਕਤਾ ਵਿੱਚ ਬੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਚਾਰ, ਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੁਥੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੌ ਲਖ ਹੋਹਿ ਲਖ ਹੋਵਹਿ ਲਖ ਵੀਸ ॥
ਜੇਕਰ ਅਣਗਿਣਤ ਜੀਭਾਂ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜੀਭ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇ।

ਲਖੁ ਲਖੁ ਗੇੜਾ ਆਖੀਅਹਿ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਜਗਦੀਸ ॥
ਇਹ ਅਣਗਿਣਤ ਜੀਭਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਕਿ ਚੇਤਨਾ ਇੱਕ ਇੱਕਲੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ।

ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ ਪਵੜੀਆ ਚੜੀਐ ਹੋਇ ਇਕੀਸ ॥
ਇਸ ਮਾਰਗ ਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਨਤੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਣਿ ਗਲਾ ਆਕਾਸ ਕੀ ਕੀਟਾ ਆਈ ਰੀਸ ॥

ਉਹ ਜੋ ਦਵੈਤ ਦੀ ਢਾਹੂ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸੰਪੂਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਬਾਰੇ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕੂੜੀ ਕੂੜੈ ਠੀਸ ॥੩੨॥
ਨਾਨਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਏਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇਵਲ ਆਤਮ-ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਵਿਅਰਥ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਝੂਠੇ ਹੰਕਾਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (੩੨)

ਤੱਤ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਤਮ-ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ ਗੁਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਵਿਅਰਥ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ 'ਸਾਡੇ' ਉੱਤੇ 'ਮੈਂ' ਦੀ ਹਉਮੈ, ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚਲੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**